

دائرة مخصوصه

در سعادتده باب عالی جوارنده

محل اداره :

مشرط القیم

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جدیده مع المنوینیه

قبول اورانور

درج ایندیهین آثار اعاده او نواز

دین، فلسفه، علوم، حقوق، ادبیات و سیاسیات و بالخاصه کرب سیاسی و کرب اجتماعی و مردمی احوال و مشوره اسلامیه و نه بحث ایدر و هفته ده بر نشر انور.

آبونه بدلی

سنه لکی

التي آیلنی

ممالک عثمانیه ایچون	۸۰	۴۰	غروش
روسیه	»	۶۰۵	۳۰۵ روبله
سائر ممالک اجنبیه	»	۱۷	۹ فرانق

صاحب و مؤسسری :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

در سعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

عدد : ۷۶

۷ صفر الحیر ۳۲۸ پنجشنبه ۴ کانون ثانی ۳۲۵

اوچنچی جلد

بر رسم متین

بسمه‌الکریم مقام شیخت علیا ودرس وکالت جلیله‌سنجه‌بالعموم مدارس علمیه و اسلامیة تطبیق ایدلک اوزره تنظیم ایدیلن جدول دروسه وازان جمله علوم ریاضیه‌نک تعلیم و تدریس‌نه بدأ و مباشرت وسیله متیمه‌سیله ، دون جنتمکان فاتح سلطان محمدخان حضرت‌تترینک آثار مبارکه خیره‌سندن بولنان (تاجخانه) مدرسه‌سند بر رسم بهین اجرا قلمشدر . مذکور (تاجخانه) مدرسه‌سند درس‌خانه‌سی اجازت تمهیه‌سند اولدینی کبی خالی ، کلیم ، وقولتوق صندالیله‌لریله تفریش و تزین اولمش و دیوارلره سنجاقلر تعلیق ایدلمش ایدی . بر رسم متیمه رجال علمیه ، فضلالی بنام‌ایله وکلان نظاردن مناسب کوریلنلری ، رؤسادن بعض ذوات دعوت ایدلمش و طرف عالی فتواپناهیدن کندیلرینه تذکره‌لر ارسال اولمش ، بعضیلرینه ده تلغرافله بیان معلومات ایدلمشدر .

علی الصباح مدرسه‌نک قیوسندن اعتباراً درس‌خانه‌یه قدر اولان محله طلبة‌علوم افندیلر صفیسته احترام اولمشلردی . قونک خارچنده ایسه لایعد ذوات حاضر بولنیور ایدی . پولیس و بلدیہ مأمورینی تأمین انتظام وظیفه‌سنی ایفایه چالیشیورلردی .

ساعت درده چاریک قاهره‌رق شیخ الاسلام افندی حضرت‌تلی ، متعاقباً اعیان رئیس محترمی سعید پاشا حضرت‌تلی ، جریبه ناظری محمود شوکت پاشا حضرت‌تلی ، بر آز صکره علمای ذوی الاحترام ، دها صکره مجلس مبعوثان رئیس ثانسی مصطفی عاصم افندی حضرت‌تلی ، وکلای فخام و بالآخره صدراعظم پاشا حضرت‌تلی درس‌خانه‌یه کلهرک اخذموقع ایشلردر . بر رسم عالیده اعیان ، مبعوثان و اشرافندن ده پک‌چوق ذوات حاضر بولمشلردر .

بخوردانلردن بر عطر صاف و دلارانتشار ایلدیکی حالده باذن‌الله تعالی درسه‌بدأ اولنهرق باطوملی حافظ سلیمان افندی‌ایله ، فاتح جامع شریفی اماملردن فله‌لی عرب محمدافندی طرفلردن برر عشر شریف قرائت ایدلمش ، بونی متعاقب مشاهیر علمادن و فاتح درس‌عاملرندن کورجی حافظ محمدسعید افندی حضرت‌تلی طرفندن بخاری شریف تدریسنه ابتدار قلمشدر . مشارالیه حضرت‌تلی بر مندرده قاعد و علی‌الاصول بنش لابس اولدقلری و پیشکاهلرنده بولنان رحله‌ده صحیح بخاری بولندینی حالده تفسیره باشلامشدر . محمدسعید افندی حضرت‌تترینک تفسیر ایلدکلری حدیث شریف :

انما الاعمال بالنیات

ایدی . معلومدرکه بو حدیث شریفک متضمن اولدینی معنای علوی بر چوق عصرلر تمامیه کشف و تفسیر اولنه‌مامش ایکن ، نهایت جنتمکان قانونی سلطان سلیمان حضرت‌تترینک دور سلطنتلرنده شیخ الاسلام اولوب ، هم مشارالیه جنتمکان حضرت‌تترینک هم‌ده اب‌ذی‌سطوت‌تلی یاوز سلطان سلیم اول حضرت‌تترینک مستشار و مؤتمی بولنان ابوالسعود افندی حضرت‌تلی بوکا موفق اولمشلردر .

محمد سعید افندی حضرت‌تلی حدیث شریفی تفسیر ایلدکدن و درسه ختام و یردکدن صکره درس وکیل محترمی خالص افندی حضرت‌تلی عموم خطاب‌امدارس و معارف اسلامیة‌نک اجمالاً تاریخچه‌سنی و صکره‌لری نصل و نه‌سبیلله شمس تابان علمک آفاق اسلامیة‌دن زوال و غروبی و علوه‌تمک تقاصریله ، عموم بلاد اسلام‌ده حرف و صنایع . ثروت و قوتک حرکت قهقریه‌ایله درکه اسفلیته سقوطی و بویوزدن بوقدر میلیون مسلمانلرک نصل ذلت و مسکنته گرفتار و اعدالترینک استیلاسیله اسارت و حقارتیه دوچار اولدقلرینی مجملأ بیان و بعد ازین تلافی مافاته‌ال بر لکیله و کمال جدوا هتمام‌ایله سعیک و جوبنی متضمن و غایت بلیغ برنطق ایراد ایشلردر . مشارالیه حضرت‌تلی دردن صکره صدراعظم حق پاشا حضرت‌تلی ایراد نطقه باشلایه‌رق ، اولجه معارف اسلامیة‌نک ترقی و تکاملنه صوک درجه غیرت و همت اولندینی و بوفکره حکومت عثمانیه‌نک‌ده و قتیله اشتراک ایلدیکنی ، خصوصیه حضرت فاتحک بر حکومت معارف‌سز بقا پذیر اوله‌میه‌جغنی تقدیر ایلدیرک غایت متین و رصین اساسلر اوزرینه ابتنا ایدلمش بر دائرة معارف تشکیل و بویکی دارالتدریسلر تأسیس ایتدیکنی و بونلرک‌ده لوازم سائر حکومت کبی اهل اولنهرق بر حال تذبذب دوچار اولدینی بیان ایلدکدن صوکره تشبث حاضرک پک بیوک بر منفعت تأمین ایدم‌جکنی سویله‌مش و غایت اوزون سوروب مع التأسف ضبطی قابل اوله‌میان بونطقده شوسوزلری‌ده صرف ایله‌مشدر . « کندیجه دستور اتخاذا ایش اولدیم (انما الاعمال بالنیات) حدیث شریفی منطوق منیفنجه ، که رسم کشاده بوجدیشک قرائتیه ابتدار اولمشدر ، بوایشک معارف‌سز ایچون پک فائده‌لی اوله‌جغنی بوندن‌ده استبشار ایدیورم . »

صدر اعظم پاشا حضرت‌تترینک نطقلردن صکره مجلس مبعوثان رئیس ثانسی مصطفی عاصم افندی حضرت‌تلی زمین و زمانه موافق غایت مؤثر و وجیز بر نطق ایراد ایشلردر . بوندن صکره مجلس اعیان رئیس سعید پاشا حضرت‌تلی قیام ایدرک علمای اسلامیة‌نک ترقیات فیه ومدنییه نه‌بیوک ، نه عالی خدمتلر ابراز بیورمش اولدقلرینی مؤید غایت بلیغ برنطق ایراد ایشلردر .

بعده معارف ناظری امرالله افندی حضرت‌تلی‌ده بر مفصل نطق سویلیه‌رک معارف ناظری اولمق صقیله ، بومسئله‌ده ال‌زیاده کندیسک علاقه‌دار اولدینی و بونی پک بیوک بر نمونیتله تلقی ایلدیکنی اتیان و ترقیات غربیه‌دن بحث ایلدکدن صکره بویله عالی بر تشبثک سائق حکومت اولمق لازم کلیرکن صرف علمای کرام حضراتی طرفندن تصور و اجرا ایدلمسک معارف عثمانیه ایچون بر فال خیر عداولنه‌جغنی بیان و متشبثلره تشکر ایشلدر .

نطقلرک ختامندن صکره علمادن بر ذات طرفندن مؤثر بر دعا قرائت ایدلمش و بونک ایله رسم بهینه نهایت و یریلهرک حضاره شریعتلر ، قهوه‌لر ا کرام اولمشدر .

اشبو رسم عالینک تصور ، ترتیب و احضاری ایچون کونلرجه اشتغال ایش اولان درس وکیلی خالص افندی حضرت‌تترینک بوباره

وقوع بولان مساعی و اقداماتی بالجمله حضار طرفندن يك بيوك تشكر لره لایق كورولمشد. فی الحقیقه مشارالیه حضر تیرینك كرك درس جداولنك تنظيم و ترتیبی و كرك رسمك احضاری حقنیده ابراز بیوردقلری همت فوق العاده تبریک و تشكر لره لایق اولدیغندن بزده بوراده كندیلرینه تشكری و جانبندن عد ایلرز .

درس و کیلی خالص افندیك نطقی :

الحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام علی سیدنا محمد وآله وصحبه

اجمعین

بوكون بر مقصد مبعجلك اجرای رسم افتتاحی ایچون حضار کرامتک اجتماع ابتدیی شودر سخا نه ده بش عصر مقدمینه عینی مقصد اوزرینه بر اجتماع وقوع بولمش ایدی . اول وقتده ده بتون اعظم ملت ، بتون ارباب اقتدار بوقبه نك آلتنده اخذ موقع ایلشله ، سنه لرجه ، فاحش بر تعصبك ، مجسم بر جهلك تأیری آلتنده ازیان بولده ده معارف اسلامیة نك ایلک چراغی ایقاد ایلشله ایدی . سطوت و شوکتک ، اک صاغلام استنادکاهی معارف اولدیغنی ، اسلامیة بتون معناسیله انکشاف تامی علم ایلله ممکن اوله جغنی تفدیر ایدن جناب فاتح حاضرین میاننده بولنور و ایقاد اولان بونور معارفک دائماً متزاید بر شعشعه ایلله پایدار اولمش اساسلرینی فاتحانه بر عزم ایلله احضار و تأیید ایلوردی . اوت جناب فاتح ، فاتحده کی سیکز دارالفنون تأسیس و بونلرک اعدادیسی مقامنده اولان تمه لری و تحصیل ابتدائی به مخصوص اولان مدارس خارجییه انشا ایلزدن بر آز اول بودارالفنون تاشکیل ایلش و ایلک درسنه کندیلری ده حلقه تدریسده بولندقلری حالد بودر سخا نه ده باشلانمش ایدی . ماضی به عاندی جهتیله اعظام ایدیلبور ظن ایدلمسون . بودارالفنونلر اوله قوی اساسله وضع ایدلمش ایدی که ، بزبونلری استکمال دکل ، اولدیغنی کبی محافظه ایده بیله ایدک ، اولوقتده کی نسبت ترقی و مدنیة مزنی شمیدیکی موقعنه دوشورمن ایدک . بتون اقطار اسلامیة ده کی ارباب اقتداردن مرکب بر هیئت تدریسده نك ترتیبیله بودارالتحصیللر درت دوره تحصیله تفریق ایدلمش ایدی که اوقویوب یازان یعنی تحصیل ابتدایی بولان بر طالع ، اول ، «ابتدای خارج» نامی ویریان مدرسه لره اکال تحصیل ایلر ، بوراده اثبات اهلیت ایتدکن صکره «ابتدای داخل» دینلن ایکنجی دوره تحصیله ترقی ایلر . بورایی ده اکالدن صکره «موصله» نامی ویریان تمه مدرسه لرینه ترفع ایلر ایدی . بوراده ده سلسله علومی تکمیل ایلدکن صکره آرزو ایتدیکی شعبه علمده کسب اختصاص ایچون «صحن» نامی ویریلن بودارالفنوندن برینه قبول اولنه بیلیر ایدی . احتیاجک کوستر . دیکی لزوم اوزرینه فنونک مستقلاً تحصیلی ایجاب ایتمکه قانونی ، سلیمانیه مدرسه لرینی تأسیس ایتش ؛ حدیث ، طب ، ریاضی و طبیعی متخصصلرینی تشدیرمک اساسلرینی احضار ایلشله .

بودارالفنونلره مخصوص آروجه «تمه لری» یعنی «موصله» لرتاشکیل ایدلمش که ابتدای داخل و خارجده معلومات عمومیه تعبیر حاضر یله

معلومات اعدادیه تحصیل ایدیلبور ، بورادن آرزو ایدن طب و فنون ریاضیه و طبیعه تحصیل ایچون سلیمانیه تمه لرینه کیدر ، ارزو ایدن ده الهیات و حکمیات ، فقه ، حدیث و ادبیات عربیه تحصیل ایچون فاتح تمه لرینه نقل ایلر ایدی . بو تمه لره اکال تحصیل ایلله اثبات اهلیت ایدنلر ملازم نامنی آلیر واسمی اووقتکی روزنامه چه هایونه قید ایدیله رک حکومتجه حائز رسمیت اولور ایدی . قدرت علمیه سفی اثبات ایدن بوملازملر منسوب اولدقلری دارالفنونلره سنه لرجه دوام ایدرک مساکلر نه ده کسب اختصاص ایلدکن صکره ایچلرندن اقتدار و کمالرینی تألیف لرینه مناظره لرینه اثبات ایدنلر ده طوغراسی حقیقه قدوة العلماء المحققین اولانلر مدرس رؤسنه نائل اولورلر و خارج اعتبار ایدیلان مدرسه لره مدرس تعیین اولنورلر ایدی .

ایشته بش عصر اولکی معارفز بویه صاغلام و رصین اساسله وضع ایدلمش وادوار تحصیله آره سننده کی آهنک اتصال بوکون حیرت لریمزی جلب ایددجک بر صورتیه ربط اولنمش و ارباب اختصاصک تعیین و تفریقی ایچون شمیدیکی معارف مملکتلر نه ده اتخا ایدیلان (تهز) امتحانی اصولی بزده بش عصر اول تطبیق ایدلمکده بولمشد . بر ملتک سه پای سعادتکی که مکارم اخلاقیه ، قدرت فکریه و سطوت مادیه دن عبارتدر ، برینه طاری اولان خسته لق در عقب دیکر لرینه ساری اولور . و یکدیگرینک سقوطنی تسریع ایلله اوملتی بولندیغنی اوج سعادتدن اک عجز آور بر موقعه تنزیل ایلر . هیئت اجتماعیه مزک بوسه پای سعادتنه اون برنجی عصرده عارض اولان خسته لق سببیله بتون بنیان رصین ملیه مز انحلاله یوز طوتدینی و بر تکامل معکوس تعقیب ایلکه باشلادیغنی صکره تأسیس ایدیلن شو بنیان معارفده صار صلمش واک اول تدریسات میانندن حکمیات قالدیر یله رقی یواش یواش فنون مثبتیه فضای اسلامیة تنباعد ایلش ، آفتاب معارف آرتق شرقی بر افه رقی ، ده اشعشعلی بر صورتیه غربدن طلوعه باشلامشد . غرب ترقی ایده ایده بوکونکی حاله واصل اولمش ، مملکتیمز ایسه کیده کیده بر محشر جهل و نادانی حائنده قالمشد .

حقیقی بیاندن اجتناب ایتیم ، فکرییمزی سربست سویایلم ، یکدیگر مزنی آلد ایتیم . آجی آجی حقیقتلری عمومک انظار انتباهنه مکشوف بر صورتیه عرض ایلیم که خطامزنی آکلیه بیلم . چونکه خطایی آکلامق حقیقه طوغری ایلک آدیمی آتمق دیمکدر ، اوت ! بزشدتلی بر انحطاطک اسیری یز . موجودیت مایه مز دهشتلی زنجیرلره باغلامشد . بوکون بیلبورز که بوزنجیرلری قیرمق ، بوانحطاطه کوکس لریمزله مقاومت ایدرک بومملکتی فیضا فیضه سوق ایتک اوزریمزده متحتم بروظیفه دینییه در .

ای حضار کرام ! سطوت و سعادت اسلامیة و ملیه مز که تأیید و تأییدینه دیناً مجبورز ، موقوف علیهی اولان اسبابنه تشبث ایتک دخی اوزریمزه فرض عیندر . دین بو اوامرینی اک یوکسک سلسله عصرلردن بری منسوبینه تفهیم ایدیور . دین فریاد ایدیور که : سطوت و سعادت مکارم اخلاق اوزرینه مستنددر . بنم قوانیم ، مکارم اخلاقکیزک اتمامی و سجایا و احوال روحیه لریکیزک حقیقه انسانیله

مؤسسات علمیه و خیریه تشکیلنده کی سنی و غیرتار، رواق الحکمه لار، بیت الحکمه لار، دارالعرفان لار، ملیونلرجه کتابلر و کتبخانه لار تأسیسی انسانلک دکل یالکر دینلرک علومه قارش یوردیکی تشویقک نتایجیدر. بونلری عرضدن مقصدم آثار اسلاملزله افتخار ایتک دکل فصل برخلف اولدیغمزى آکلاتمقدر.

مدارس اسلامیه مزک اصول تدریسی اصلاح ایله برابر فنون حاضریه عائد درس لری علاوه ایدیورز. قویاً امید ایلورز که آز زمان ظرفنده تلافی مافات ایدرک معارف اسلامیه مزى زمانله متناسب بر حال مکملیه افراغ ایدرک. فقط بوا میدمزک حصوله کلسی؛ شوتش بزمزک ساحه تکمله ایصالی پک بیوک معاونت لرد غیرتار متوققدر. بز هر درلو غیرت وفدا کار اقلره آماده یز. حکو متمزک معاونت نندنده امنیز. جناب حق دن ایسه امیدمز برکالدر.

سعید پاشا حضرتلرینک نطق

افندیلرم.

دمیندن ایراد مقال بیوراز ذوات کرامک بیانات حکیمانه لرینه برشی علاوه ایدم، مساعده کزله یالکرز برایکی سوز سویلیهیم: الحمد لله الذی انقدنا بنور العلم من ظلمات الجهالة «ملت اسلامیه انوار علومه تنوره و او واسطه ایله ظلام جهلی ازاله یه دیناً مأموردر. بونک ایچون در که دول سالفه اسلامیه نشر علومى کافه حاجاته ترجیح ایتمشلر

ومعاش ومعادمز ایچون سعادت وسلامته علم ایله نائل اولمشلردر. مدارس اسلامیه ده علوم ریاضیه دخی تدریس اولنه جنى بشارتیه مبشر اولدق. ریاضیات ذهنی. اصلاحه ومعاملاتی صحیح دستورلره بنایه سبب اولدینی ایچون بوتشبت تشکره احق اولدینی کی. علمای سالفه نک اثرلرینه ده موافقدر. زیرا نصف النهارک مساحه سی، حل غیر معین اصولک ایجادى، اسطرلابک صحیح اثرار تقاع آلمغه کافی حاله افراغی، مثلثات مستویه و کروییه نک ایجادیه فلکیاته تطبیق، جبرده اشارت استعمالی، کسور اعشاریه نک احداثی و اصول ترقیسی، هندسه یی مکتب طیبیه تطبیق ایله مبحث ضیای هندسی تأسیسی، فلکیاتده دائرة خسوفک میلنک تعیین وتصحیحی، بغداد، شام، مراغه، سمرقنده رصدخانه لار انشاسی، بونلرده مثلثات کروییه نک ایجاد واکالی، علم جبرک احیاسی، مناظرک اجراسی... هپ علمای اسلامیه نک همتلری اثریدر.

لايق برشکله ارجاعی اوزرینه مؤسسدن. کلکیز، هپکیز بونقطه ده برلشکیز، وظیفه دینه کزی ایفا ایدکیز. دین (الدین هو العقل ولادین لمن لا عقل له) کلام علویت نشاریله عقل انسانیه اش بیوک بر پایه ویریور و بزى کمالات عقليه مزک تزیدینه وادرا کاتمک الک یوکسک موقعلره اصعاده سوز ایدیور. بز ایسه عقلک وسائط تکملنه مراجعت شرفدن کندیمزى محروم براقیورز.

دین امر ایدیور که؛ اجر و ثوابت معنویه نک اونده طقوزنی امر تجارتده آرایکیز بزایسه کندی تجارتمزى هریرده بشقه الاره تسلیم ایتمشز. سطوتک دیگر جهتن استناد ایتدیکی ثروتدن بتون بتون تجرد ایتکده بولنیورز. اوت! بودین جلیل محمدی که ادیان سائره کی یالکر اعتقادات و عباداته منحصر اولیوب بتون حادثات اجتماعیه مزى هر عصرده حکمی جاری هر زمانک احتیاجنه کافی قوانین متینه ایله تحت تأمینه آلمشدر، کرک عبادات و اعتقادات و کرک اجتماعاتک متوقف بولدینی بتون علوم مدونه یی ساحه تصرفه کچر مکه آمردر. دینمک نتیجه لازمه سی اولان بو حقیقت بو کون دوشونلیور. وتعیب ایدلیور.

فقط مبدأ اسلامیه یقین اولان عصرلره، روح اسلامیتک امراض اجتماعیه ن عاری بولدینی زمانلره عطف نظر ایدرک اولورسه ق بو حقیقتک بو کونکی جهان مدینتی حیرتله دوچار ایدن تجلیلری کورمامک قابل اوله میور. ابتدای اسلامده کی علوم و فنونه اولان رغبتلر

بمنه الکرم عموم مدارس اسلامیه ده نشر وتعمیم اولنق واون ایکی سنه ده اکال ایدمک اوزره بو کره ترتیب اولنان علوم و فنونک جدولیدر:

صباح درس لری	اوکله درس لری	ایکندی درس لری	سنه لری
امثله بنا مقصود	تعلیم قرآن تجوید صرف عثمانی مختصر حساب خط و املا	تعلیم المتعلم	برنجی سنه
عوامل اظهار قواعد اعراب	تعلیم قرآن و تجوید حساب املا فارسی	فقه مراقی الفلاح	ایکنجی سنه
کافیه شرح جای مغنی اللیب علاقه شافیه	حساب مبادی هندسه جغرافیا انشا	فقه ملتی	اوچنجی سنه
جای مغنی اللیب وضع ایساغوجی شافیه	هندسه جغرافیا تاریخ اسلام انشا	فقه ملتی	دردنجی سنه
فناری فرائض عروض و قوافی الفیه	جغرافیای عمومی جبر اصول ترجمه و مکاله	مختصر معانی	بشنجی سنه
شمسیه مع الفطب معلقات قصیده بره بانث سعاد	حکمت جدید جبر بلاغت عثمانیه اصول ترجمه	مختصر معانی	التنجی سنه
قطب شرح عقائد اداب مناظره مقامات حریری	موالید قوزموغرافیا حکمت کیمیا	اصول شرح المنار و شرح الوجیز	یدنجی سنه
مشارق شرح عقائد اصول حدیث مقامات حریری	موالید قوزموغرافیا اصول صک	اصول شرح المنار و شرح الوجیز	سکزنجی سنه
مشارق حکمت سعیدیه اصول حدیث حماسه	سیر تاریخ اسلام	تفسیر قاضی	طونونجی سنه
جلال تحفه اثنا عشریه حماسه	اظهار الحق مختصر فصل	تفسیر قاضی	اونجی سنه
تفسیر قاضی صحیح بخاری و یامسلم	اظهار الحق مختصر فصل	هدایة الفقه	اون برنجی سنه
تفسیر قاضی صحیح بخاری و یامسلم	ملل نحل	هدایة الفقه	اون ایکنجی سنه

دولت عثمانیه ده دور اعتلا سنده بومسلك على به اقتفا ايتمشدى .
لكن صكره لرى تذكرى موجب آلام اولان احوال دن طولايى توسيع
علوم وجييه سنده اعتنا اولونه مادی ، بودفعه علمك احياى فكرينك
حيات بولمى تشكرات عظيمه به مستحقدر . قوه اجرائيه بوخصوصه
مساعى كامله صرف ايدى جكنى وعد ايدى بور . قوه قانونيه نكده
كندينه تعلق ايدن وظيفه يى تماماً ايضا ايدى جكنه شبه ايدله مليدر .

افنديلرم

سلاطين عثمانيه نك اعظم لردن اولان ابوالفتح سلطان محمد خان
ثانى استانبولك فتحيله برابر بودارالعلومى تأسيس بيورمشر . برقاج
عصر صوكره هيئت دولتك و علمائى كرامك بومدرسه ده اجتماع لرى
فال خير عد ايدرم معلوم كز دركه حضرت فاتح وجوش منصوره سى
عالم وجوده كلزدن اول انلر مفخر انبياء عليه اكمل التحايا افندمرك
مديحه رسالت پناه لرينه مظهر اولمشلردر . بناء عليه ، او خداوند كار
معالى آثارك نام عظمت اسمالرى بكون بو تحفله تجيل ايتمكى ده
بروجيه عد ايدى بورم . علوم شتاده يد طولاسى مسلم اولان مفتى الانام
حضر ترينه زمان مشيخترينى مدارسك تكملى فكرينى تعقيب ايتدى
ايچون منسوب اولديغم هيئت اعيان نامنه كنديلىرى تبريك ايدرم .

[ديكر نطقلرك مع الاسف ضبطى قابل اوله ماديغندن درج ايديله .
مه مشدر . دسترس اولديغمز حالده ، آنلركده نشر ايديله جكي طبعيدر .]

بخارا غابر مخصوصزدن :

بخارا وقعه اليه سى

محرمك ۱۱ نجى كونى بخاراده سرزده ظهور اولوب درت كون
امتداد ايدن وقعه مؤسسه فیه دائر خلاف حقيقت روايات شيعى
احتمالنه مبنى حال تماسده بولنديغم وقعه نك كافه صفحاتى (صراط
مستقيم) قارئلرينك انظار تدقيقنه وضع ايتمكى مناسب كوردم .
منابع موثوقه دن استحصال ايلديكم معلوماتك صحتى هر صورته تأمينه
حاضر بولنديغمن دارالخلافه جه مسئله بشقه صورته تلقى اولمش
ايسه تصحيحى متمنادر .

وقعه نك برنجى كونى - كه محرمك اون برنجى جمعه ايراسى
كوننه مصادفدر - بخاراده بولنان شيعيلر عادات قديمه لرى وجهله
وظائف دينيه دن عد ايتدكلى ماتم مراسمنى اجرا ايچون رئيسلرى
اولان قوش بيكى [۱] طرفندن شهرك خارجنده تعيين اولونان تعليم
ميداننده طويلانيلىر . بومراسمى سيراچون برچوق اهالى ايله برابر
ايكوز قدرده طاشكند و خوقند طلبه سى اورايه كيدر . شيعيلر اجراى
آيين ايدر كن خوقند طلبه سندن برى مراسله كندينى ضبط ايدمه ،
كولر ، شيعيلر بونى استهزايه حمل ايله آيينه قارشى بر حقارت تلقى
ايدرلر . كولن ذاتك اوزرينه هجوم ايدرك اوله ضرب و جرح ،

[۱] صدر اعظم ديمكدر .

بعده ائتلاف ايدرلر . مسئله نك كسب وخامت ايتديكنى كورن سائر
طلبه بوهجومدن متأثر اولورسده عددى بيكره بالغ وهربرى قليج
وخنچر لره مسلح اولان مهاجمينه قارشى كلكه جسارت ايدم دكلرندن
درحال شهره دونوب مدرسه لرده كى طلبه يى كيفيتدن خبردار ايدرلر .
فقط حقيقتى تحريف صورتيه بوجه آقى افادته بولنورلر :

— آرقداشلر ، تعليم ميداننده اجراى آيين ايدن شيعيلر
اوزرمزه هجوم ايدوب رفقا مزدن دردينى ائتلاف ايديلر . قالفكز ،
اهل سنتك ، بلكه اسلاميتك حقوقى مدافعه ومحافظه به شتابان
اولوكز ...

طلبه ايسه اساساً شيعيته قارشى عداوت پرورده ايتك صورتيه
يتشديلرلش اولديغندن بوتخريص و تهيجك ثمراتى درعقب اقتطاف
اولنور . اودونى ، تيشه سنى ، صوپاسنى قازمه سنى ياقه لايان كندينى
سوقاقده بولور . اوله عطارلر چارشوسنه هجوم ايديلر ، اوج درت
دكان يغما وتخریب وشيعيلردن برقاج كيمسه جرح وبرشخصده قتل
ايدلدكن صوكره بتون سوقاقلره ياييلرلر . نرده بر ايرانى راست
كليرلر ائتلاف و تجاوز ايدى ايدى نهايت ريگستانه [۱] قدر هجوم
ايدرلر . بونى كورن قوش بيكى طلبه نك شوحر كتنى شخصه قارشى ده
برتعرض شكندنه تلقى ايدرك مقابله ايچون عسكره امر ويرر . عسكـر ،
اخطارات ممانعتكارانه سنى اسعاف ايتمين طلبه اوزرينه آتش ايدر .
مهاجملردن بعضيسى يارالانير . تام بو ائساده اعلم وشبكه مفتيلرى
محل وقعه يه يتشير . ميدانده مجروحاً ياتمقده اولان درت طلبه نك
مقتوليتلرى تحقق ايتدى كى تقديرده قصاص اجرا اولنه جغنى وعد
وافهام ايدرك شورش ايچنده بولونان طلبه يى بر درجه يه قدر تسكين
وطاغتمغه موفق اولورلر .

مع مافيه حال اغتشاش اقشامه قدر دوام ايدر . اقشام طلبه مدرسه لره
چكيلير . فقط تام كيجه ياريسنده سوقاقلرده ظهور ايدن مناديلر
اورته لنى تكرر اولوله يه ويرر :

— اى مسلمين ! اى طلبه ! خبر كن اولسون ، شيعيلر
سلاحلانه رق جويبارده طويلانيلىلر ، صباح ايركندن اوزريگزه
هجوم ايدم جكلر ..

طرزنده واقع اولان منادى اعلانلرى اوزرينه بتون كيجه
شورش و غلغله ايله كچر .

ايلنجى كونه (بازار) :

ايركندن بتون طلبه مدرسه ميرعرب ايله مسجدكلان بيننده كى ميدانه
طويلانه رق تدافى و تجاوزى محاربه پلانلرى حاضر لامقله مشغول
اولورلر . ايشك باشقه بر رنك المقده اولديغنى كورن مفتيلر عاقبتى
وخيم جريانك اوكنه كچمك ايچون اريكه على به توجه واوراده بولونان
قوش بيكى ايله مذا كره كيفيت ايدرك قوش بيكى ايرانيلىرى ، مفتيلرده

[۱] بخارائك برقسمنك اسمى در . « اريكه » تعبير ايتدكلى جسيم
قلعه لره محاط قصر شاهانه اوراده دركه شمديكى حالده قوش بكنك اقامتگاهى
وحكومت قوناقى در .